

**Concursul interjudețean
“CONDEIUL FERMECAT”**

Ediția a IV-a - Etapa interjudețeană

18 APRILIE 2026

CLASA a IV-a - Varianta 5

Punctaj final: _____

Toate subiectele sunt obligatorii.

Timpul efectiv de lucru este de 90 de minute.

Se acordă 10 puncte din oficiu.

SUBIECTUL I (30 puncte)

Citește textul pentru a rezolva cerințele:

„Când l-am cunoscut, în copilărie, eu nu eram decât un școlar mititel în clasa a doua primară, în vârstă de opt ani. Creangă era în pragul bătrâneții. Totuși, îmi aduc aminte de el destul de bine. Printre atâția dascăli severi și înăcriți, care mi-au chinuit copilăria ani de-a rândul, îmi apare figura blândă a domnului Creangă, pe care toți copiii îl iubeau. Omul acesta, înalt și burtos, pururea zâmbitor, radia în jurul lui pe stradă ca și în clasă, în vorbă ca și în scris, aceeași lumină, bunătate și veselie.

Cu ce dragoste, cu ce căldură își îndeplinea el nobila misiune de luminator! Patima lui era gramatica și punctuația. Ținea la scrisul limbii curate românești, după firea ei. Și făcea cu noi în clasă probă pentru bucățile ce le tipărea mai pe urmă în celebra carte. Învățătorul copiilor. „Mai zi o dată măi băiete, și încă o dată, că asta nu sună curat românește!” Și cu mâna pâlnie la ureche, asculta repetarea fiecărei fraze. Îl chinuia uneori ceasuri întregi un singur cuvânt, care i se părea că nu-i la locul lui – căci după auz judeca el efectul literar al stilului.

Blând, comunicativ, domnul Creangă nu ne strunea ca ceilalți dascăli, în fața cărora stăteam smirnă, pironiți în bănci. Uneori, afară, privea la jocurile noastre și ne învăța cum trebuie să batem mingea.

Într-o zi, s-a urcat în sanie cu copiii, ca să ne învețe el pe noi, mucoșii, cum trebuie cârmuită aceasta cu piciorul la cotitură...

Îmi aduc aminte cu ce drag ne scoteam căciulile din cap când îl întâlneam pe stradă. Pe când ceilalți dascăli gravi nici nu-și aruncau ochii la niște școlari mărunți, domnul Creangă răspundea vioi la salutul nostru, scoțând de pe cap pălăria lui sură și mare cât roata carului.”

Fragment din *Evocări despre învățătorul Ion Creangă*, după Jean Bart

1. Identifică în text și notează două trăsături morale și două trăsături fizice ale învățătorului.

(1 x 4 p = 4 puncte)

2. Pentru fiecare cuvânt dat, scrie câte un cuvânt cu sens opus în stânga și cu sens asemănător în dreapta:

(5 x 2 p = 10 puncte)

_____ ≠ severi = _____

_____ ≠ mititel = _____

_____ ≠ a radia = _____

_____ ≠ comunicativ = _____

_____ ≠ înăcriți = _____

3. Alcătuieste propoziții cu următoarele expresii: *în pragul bătrâneții, cu mâna pâlnie la ureche, misiune de luminator.*

(3 x 2 p = 6 puncte)

4. Notează cinci expresii în care să apară verbul *a face* cu sensuri diferite. (5 x 2 p = 10 puncte)

SUBIECTUL AL II-LEA (20 puncte)

1. Construieste un singur enunț care să respecte toate cerințele de mai jos: (2 x 3 p = 6 puncte)

- a) să fie propoziție dezvoltată-interogativă;
- b) să conțină expresia *stăteam smirnă*;
- c) să conțină o ortogramă din text.

2. Alcătuieste câte o propoziție în care cuvântul *proba* să aibă două valori morfologice diferite (părți de vorbire diferite). (2 x 3 p = 6 puncte)

Analizează două cuvinte ca părți de propoziție și două cuvinte ca părți de vorbire, în total patru cuvinte alese din citat. (2 x 4 p = 8 puncte)

Redactează o compunere de tip descriere în care îl prezinți pe domnul Creangă - învățătorul din fragmentul citit.

În descriere vei integra, obligatoriu, enunțurile: „Creangă era în pragul bătrâneții.” și „Cu ce dragoste, cu ce căldură își îndeplinea el nobila misiune de luminator!”.

- să te încadrezi în tema dată;
- să alegi un titlu potrivit;
- să respecti structura compunerii (introducere - cuprins - încheiere);
- să folosești corect ortografia și punctuația;
- să prezinți ideile/întâmplările în ordine logică;
- textul să fie așezat îngrijit în pagină;
- să introduci enunțurile indicate;
- originalitate.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue or grey ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

SUBIECTUL I (30 puncte)

1. Două trăsături morale + două trăsături fizice. ($4 \times 1 \text{ p} = 4 \text{ puncte}$)

1 punct pentru fiecare trăsătură corect identificată din text

Exemple acceptate:

- Morale: blând, bun, vesel, zâmbitor, comunicativ, iubitor de copii, răbdător, dedicat (își îndeplinea „misiunea de luminator”), atent la limba română.
- Fizice: înalt, burtos, pălărie sură și mare, „pururea zâmbitor” (poate fi considerată și trăsătură de înfățișare).

2. Antonim + sinonim pentru fiecare cuvânt. (5 cuvinte $\times$ 2 puncte = 10 puncte)

- 1 punct pentru antonim corect
- 1 punct pentru sinonim corect

Variante posibile (exemple):

- severi: blânzi $\neq$ severi = aspri / rigizi
- mititel: măricel $\neq$ mititel = mărunțel, micuț
- a radia: a se întuneca / a se stinge $\neq$ a radia = a străluci, a lumina
- comunicativ: tăcut / taciturn $\neq$ comunicativ = vorbăreț / sociabil
- înăcriți: veseli / binevoitori $\neq$ înăcriți = morocănoși / acri

(Se punctează orice răspuns corect semantic.)

3. Propoziții cu expresiile date. (3 expresii $\times$ 2 puncte = 6 puncte)

- 1 punct: expresia folosită corect, cu sens potrivit
- 1 punct: propoziție corectă gramatical și cu punctuație adecvată

Model:

A privit apusul cu nostalgie, conștient că a ajuns în pragul bătrâneții și că timpul a trecut mult prea repede.

Bătrânul stătea pe prispa casei și, cu mâna pâlnie la ureche, asculta cu atenție cântecul păsărilor.

Învățătorul satului și-a asumat o misiune de luminator, învățându-i pe copiii țăranilor să citească.

4. Cinci expresii cu verbul „a face”, cu sensuri diferite. (5 $\times$ 2 puncte = 10 puncte)

- 1 punct: expresie corectă (uzuală)
- 1 punct: sens diferit față de celelalte (nuanță clară)

Exemple (sensuri diferite):

- a face teme (a realiza)
- a face ordine (a aranja)
- a face o prăjitură (a prepara)
- a face o vizită (a întreprinde)
- a face sport (a practica)
- a face ochi dulci (a cuceri) ș.a.

SUBIECTUL AL II-LEA (20 puncte)

1. Enunț unic care respectă toate cerințele. (6 puncte)

- 2 puncte: propoziție interogativă (semn „?” și formulare de întrebare)
- 2 puncte: propoziție dezvoltată (are părți secundare, nu e minimală)
- 1 punct: include expresia „stăteam smirnă” corect
- 1 punct: include corect o ortogramă din text (ex.: „mi-au”, „nu-și”, „s-a” etc.)

Se acordă punctaj parțial dacă sunt îndeplinite doar unele condiții.

2. Două propoziții: „proba” cu două valori morfologice diferite.

(2 propoziții × 3 puncte = 6 puncte)

- 1 punct: propoziție corectă ca formă
- 1 punct: valoare morfologică corectă (parte de vorbire corectă)
- 1 punct: folosire în context potrivit + punctuație

Model:

- „Am trecut proba de foc.” (substantiv)
- „El proba înainte de a cumpăra.” (verb - „a proba”)

3. Analiză morfologică + sintactică pentru 4 cuvinte.

(4 cuvinte × 2 puncte = 8 puncte)

- 1 punct: analiză morfologică corectă (parte de vorbire)
- 1 punct: analiză sintactică corectă (funcție: subiect, predicat, atribut etc.)

(Se acceptă orice 4 cuvinte alese corect.)

SUBIECTUL AL III-LEA (40 puncte)

(Compunere - descriere)

Criterii de evaluare (40 puncte)

- Respectarea temei (descrierea învățătorului Creangă) - 8 puncte;
- Titlu potrivit - 2 puncte;
- Structura compunerii (introducere - cuprins - încheiere) - 6 puncte;
- Conținut descriptiv bogat (însușiri fizice + morale + comportament, cu detalii din text) - 8 puncte;
- Integrarea obligatorie a enunțurilor - 4 puncte;

„Creangă era în pragul bătrâneții.” - 2 puncte;

„Cu ce dragoste, cu ce căldură își îndeplinea el nobila misiune de luminator!” - 2 puncte;

- Coerență, logică, legături între idei - 4 puncte;
- Originalitate și expresivitate (formulări personale, imagini sugestive) - 2 puncte;
- Ortografie și punctuație - 2 puncte;
- Se pot scădea puncte pentru greșeli repetate;
- Se punctează și așezarea îngrijită în pagină (aliniată, paragrafe).

NOTĂ: Se acordă 10 puncte din oficiu.